

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1So/54/2015
Identifikačné číslo spisu: 1014200191
Dátum vydania rozhodnutia: 14.02.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Igor Belko
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:1014200191.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Igora Belka a z členov Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD., v právnej veci navrhovateľa: N. J. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. R. Č. XXXX/XX, XXX XX C., zastúpeného advokátom JUDr. Júliusom Jánošíkom, advokátska kancelária so sídlom Klincová 35, Bratislava, P.O.BOX 86, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8, 813 63 Bratislava, o starobný dôchodok, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sd/15/2014-37 zo dňa 21.apríla 2015, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Sd/15/2014-37 zo dňa 21.apríla 2015 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X zo dňa 17.12.2013 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

Odporkyňa je povinná zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania titulom trov právneho zastúpenia vo výške 466,96 € do rúk právneho zástupcu JUDr. Eduarda Jánošíka na účet č. XXXXX/XXXX vedený v B. do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X zo dňa 17.12.2013, ktorým odporkyňa podľa § 142 ods. 4 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 100/1988 Zb.") a § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zák. č. 461/2003 Z. z.") zamietla žiadosť navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku od XX.G. XXXX. Náhradu trov konania navrhovateľovi nepriznal.

Krajský súd tak rozhodol po tom, čo dospel k záveru, že rozhodnutie odporcu v predmetnej veci je správne a bolo vydané v súlade so zákonom nakoľko nárok navrhovateľa na starobný dôchodok navrhovateľovi vznikol podľa predpisov účinných pred 1.1.2004 a vzhľadom k tomu nie je daná príslušnosť Sociálnej poisťovne na rozhodnutie o predmetnom nároku. Na základe vyššie uvedeného konajúci súd dospel k záveru, že nárok navrhovateľa nevznikol podľa zákona č. 461/2003 Z.z. o

sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a to ani s prihladením na ust. § 261 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, pretože nespĺňa podmienku nepretržitého zamestnania od vzniku nároku na starobný dôchodok do 31.12.2003.

Proti tomuto rozsudku podal navrhovateľ v zákonnej lehote odvolanie, ktorým pripomenul, že už v konaní pred súdom prvého stupňa namietal (odkazujúc na niektoré rozhodnutia najvyššieho a krajských súdov), že odporkyňa bola kompetentná a povinná rozhodnúť a priznať starobný dôchodok pričom poukázal na to, že nárok na starobný dôchodok navrhovateľovi vznikol dňa XX.XX.XXXX (dosiahnutím 55 rokov veku a 20 rokov v I. kategórii funkcií) a o starobný dôchodok navrhovateľ nepožiadaval v priebehu výkonu služby s tým, že ustanovenie, na základe ktorého odporkyňa žiadosť zamietla sa na vzniknutý skutkový stav nevzťahuje a ak by odporkyňa nebola kompetentná rozhodnúť, tak je napadnuté rozhodnutie odporkyne nezákonné, nakoľko ide o nulitný akt vydaný na základe nedostatku právomoci, ktorý je potrebné zrušiť. Poukázal pri tom na viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, z ktorých vyplýva, že ak by odporkyňa nebola oprávnená rozhodnúť o žiadosti navrhovateľa (čo navrhovateľ popiera), tak nebola oprávnená vydať negatívne alebo pozitívne rozhodnutie vo veci, a teda napadnuté rozhodnutie by bolo nulitným aktom. Najvyšší súd takýmto rozhodovaním zaviedol konštantnú právnu prax, podľa ktorej nulitné akty odporkyne vždy zrušil. Navrhovateľ okrem toho namietal nedostatočné odôvodnenie rozsudku, z ktorého vyplýva, že súd sa nezaoberal argumentáciou navrhovateľa, len konštatoval, že je irelevantná bez dostatočného zdôvodnenia svojho názoru.

Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil, tak že rozhodnutie sa zrušuje a vec sa jej vracia na ďalšie konanie.

Odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu uviedla, že dôvody, ktoré uvádza navrhovateľ v odvolaní, nepovažuje za opodstatnené. Podľa jej názoru súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, na základe ktorého náležite právne posúdil vec, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne. Navrhla, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 250s O.s.p. v spojení s § 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo, odvolanie prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z.) dospel k záveru, že rozsudok krajského súdu je potrebné zmeniť a rozhodnutie odporkyne zrušiť. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 14.februára 2017 po tom, čo deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk najmenej päť dní vopred (§ 156 ods. 1 a 3 O.s.p.).

Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporkyne o zamietnutí žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok.

V zmysle § 259 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31.decembra 2004 v konaniach o nárokoch na dávky a výplatu dávok z dôchodkového zabezpečenia, ktoré vznikli pred 1. januárom 2004, sa rozhodne podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 s odchýlkami ďalej ustanovenými.

Podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb. nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnaní do I. a II. pracovnej kategórie alebo služby I. a II. kategórie funkcií sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Podľa § 129 zákona č. 100/1988 Zb. pre vojakov z povolania a vojakov, ktorí sú počas činnnej služby hmotne zabezpečení ako vojaci z povolania, pre príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti, príslušníkov zborov nápravnej výchovy a občanov, ktorí boli týmito vojakmi alebo príslušníkmi a splnili podmienku nároku na dôchodok podľa tejto časti (ďalej len "vojaci z povolania"), platia ostatné ustanovenia tohto zákona, pokiaľ sa v tejto časti neustanovuje inak.

V zmysle § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. vojak z povolania má nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 55 rokov, ak vykonával najmenej

20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.

Z uvedeného ustanovenia je zrejmé, že vznik nároku policajta na starobný dôchodok dovŕšením 55. roku veku je viazaný na splnenie podmienky minimálne 25 rokov zamestnania, z ktorých minimálne 20 rokov získal v I. kategórii funkcií.

Podľa § 142 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb. o dávkach dôchodkového zabezpečenia rozhodujú, pokiaľ ide o

- a) vojakov z povolania Česko-slovenskej armády, Vojenský úrad sociálneho zabezpečenia,
- b) príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti a o vojakov z povolania v pôsobnosti Federálneho ministerstva vnútra, orgán príslušného ministerstva,
- c) príslušníkov zborov nápravnej výchovy, orgán príslušného ministerstva spravodlivosti republiky.

Podľa § 176a zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení na príslušníka Slovenskej informačnej služby sa predmetný zákon vzťahuje rovnako ako na príslušníka ozbrojených zborov. Sociálne zabezpečenie vykonáva Slovenská informačná služba.

Podľa 177 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení na účely tohto zákona sa za príslušníkov Zboru národnej bezpečnosti považujú aj príslušníci Federálnej bezpečnostnej informačnej služby, príslušníci Slovenskej informačnej služby a policajti zaradení v policajných zboroch a za príslušníkov Zboru nápravnej výchovy sa považujú aj príslušníci Zboru väzenskej a justičnej stráže.

V konaní nebolo sporným, že navrhovateľovi bol od X. N. XXXX priznaný podľa § 210 a § 211 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže SR a Železničnej polície v znení neskorších predpisov výsluhový príspevok, ktorý od 1. júla 2002 podľa § 124 ods. 2 zákona č. 328/2002 Z. z. sa považuje za výsluhový dôchodok.

Navrhovateľ, narodený XX.B. XXXX, splnil všetky podmienky nároku na starobný dôchodok podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. dňom XX. B. XXXX, ktorým dovŕšil vek 55 rokov, lebo k tomuto dňu získal viac ako 25 rokov zamestnania a vykonával viac ako 20 rokov službu zaradenú do I. kategórie funkcií.

Dňom 1. júla 2002 nadobudol účinnosť zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa § 143a bodu 1 zákona č. 328/2002 Z. z. v znení zákona č. 447/2002 Z. z. od 1. júla 2002 sa na sociálne zabezpečenie policajtov a vojakov nepoužijú § 130 až 145 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov.

Z citovaného ustanovenia vyplýva, že v ňom uvedené ustanovenia zákona č. 100/1988 Zb. sa nepoužijú až od 1. júla 2002, počnúc ktorým mohol policajtom a vojakom najskôr vzniknúť nárok na výsluhový dôchodok podľa zákona č. 328/2002 Z. z.

Aplikácia ustanovení § 132 a nasl. zákona č. 100/1988 Zb. však nie je vylúčená pri nárokoch na starobný dôchodok tých vojakov, ktoré vznikli do 30. júna 2002.

Podľa § 94 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. nárok na dávku vzniká dňom splnenia podmienok ustanovených týmto zákonom, prípadne vykonávacími predpismi.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že navrhovateľ splnil podmienky nároku na starobný dôchodok podľa piatej časti zákona č. 100/1988 Zb., t. j. podľa § 132 ods. 1 písm. a/ zákona č. 100/1988 Zb. vo výške podľa § 133 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. už ku dňu XX.B. XXXX. Tento nárok mu zostal zachovaný podľa § 175 zákona č. 100/1988 Zb. v spojení s § 259 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. a v zmysle § 142 ods. 4 písm. b) v spojení s ust. § 176a zákona č. 100/1988 Zb. je o ňom príslušný rozhodnúť odbor

sociálneho zabezpečenia Slovenskej informačnej služby. Na tejto skutočnosti nič nemení okolnosť, že o priznanie starobného dôchodku a jeho výplatu od XX.G. XXXX požiadal žiadosťou z 15.októbra 2013. Príslušnosť odporkyne rozhodnúť o uplatnenom nároku navrhovateľa je vylúčená aj s poukazom na ust. 261 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. z dôvodu, že navrhovateľ nespĺňal podmienku trvania nepretržitého zamestnania od vzniku nároku na starobný dôchodok do 31.decembra 2003, čo vyplýva zo samotnej žiadosti navrhovateľa, v ktorej potvrdil, že v období od 1. júla 2001 bol vedený ako neevidovaný nezamestnaný.

Z uvedených dôvodov sa odvolací súd stotožnil so záverom, že odporkyňa nemá kompetenciu rozhodnúť o žiadosti navrhovateľa o starobný dôchodok a že správne táto kompetencia na rozhodnutie patrí príslušnému orgánu v súlade s § 142 ods. 4 písm. b/ zákona o sociálnom zabezpečení, t. j. v danom prípade odboru sociálneho zabezpečenia Slovenskej informačnej služby.

Vzhľadom na to, že zákon č. 461/2003 Z.z. neupravuje postup odporkyne v situácii, ak nedisponuje právomocou na rozhodnutie, v takom prípade sa použijú všeobecné predpisy o správnom konaní (§ 20 zákona č. 71/1967 Zb. Správny poriadok) a pretože v predmetnej veci odporkyňa takto nepostupovala, z tohto dôvodu odvolací súd považoval jej rozhodnutie za nesúladné so zákonom a podľa § 250ja ods. 3 veta prvá v spojení s § 250l ods. 2 a § 250j ods. 2 písm. e/ O.s.p. rozsudok krajského súdu zmenil, rozhodnutie odporkyne zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

Odvolací súd neprihliadol na námietku právneho zástupcu navrhovateľa odkazujúceho na iné rozsudky najvyššieho súdu v obdobných veciach, nakoľko tieto sa týkajú osôb, ktoré dôchodkový vek nedovŕšili pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 114/1998 Zb., resp. zákona č. 328/2002 Z.z., alebo nezískali potrebný počet rokov zamestnania v I. alebo II. kategórii funkcií.

V ďalšom konaní je odporkyňa viazaná právnym názorom odvolacieho súdu (§ 250ja ods. 5 O.s.p.). Aj keď odporkyňa dospela k správne záveru, že nie je príslušná na rozhodnutie o starobnom dôchodku navrhovateľa, nie je oprávnená o tejto žiadosti vôbec rozhodovať. Z dôvodu nedostatku právomoci o žiadosti rozhodnúť postúpi žiadosť navrhovateľa na rozhodnutie odboru sociálneho zabezpečenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky (§ 142 ods. 4 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb.).

O náhrade trov konania odvolací súd rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozsudku a úspešnému navrhovateľovi priznal náhradu trov konania podľa vyčíslenia právneho zástupcu pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia vo výške 466,94 € určenej podľa Výhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov vo výške 1/13 výpočtového základu za 5 úkonov právnej služby (á 64,63 €), 1 x 1/4 úkonu (á 16,13 €), 6x režijný paušál (á 8,39 €), DPH 77,82 € (20% z 389,12 €) a to za

1. príprava a prevzatie zastúpenia - 64,53 €
2. písomne podanie na súd z 20.02.2015 - 64,53 €
3. neotvorené pojednávanie dňa 24.02.2015 - 16,13 € (1/4 úkon)
4. písomne podanie na súd z 02.04.2015 - 64,53 €
5. účasť na pojednávaní dňa 21.04.2015 - 64,53 €
6. podanie odvolania z 19.05.2015 - 64,53 €

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.